

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

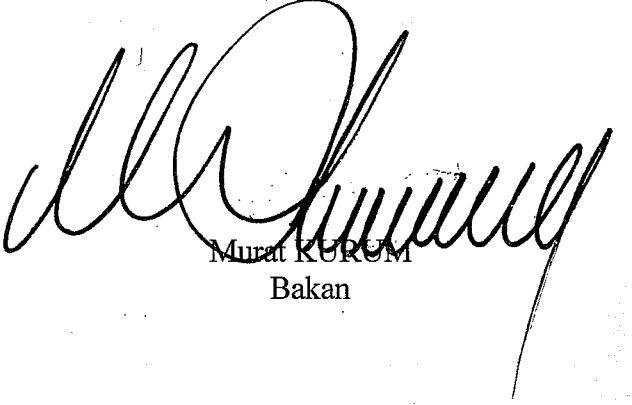
Sayı :30824082-610-3 41 84 61
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

12 Nisan 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (51 Adet, 93 Sayfa)

HATAY MİLLETVEKİLİ
SAYIN BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU'NUN
TBMM 7/60033 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Muğla'nın Menteşe ilçesine bağlı Bayır Mahallesi ve Yatağan ilçesine bağlı Deştin Mahallesi arasında etrafında köyler, yerleşim yerleri, tarım alanları, zeytinlik alanlar, dere ve baraj gibi su kaynakları bulunan ve tamamen ormanlık alan içerisinde; 95,33 dönüm kapalı tesis alanı ve 7.656 dönüm açık hammadde ocakları olmak üzere toplam 7.751 dönümlük alana Entegre Çimento Fabrikasının kurulması için inşaat çalışmalarına başlandığını öğrenmiş bulunmaktayız.

-) Bayır Ovası sulama sahasını, Kazan Göleti yağış havzasını ve yağışlı dönemlerde buraları besleyen sulu ve kuru dereleri, Bayır barajını, nitelikli tarım alanlarını, zeytinlikleri, arıcılık dahil bütün tarım ve hayvancılık faaliyetlerini ve o yörede yaşayan tüm canlıları olumsuz etkileyecek bu projeye ilişkin Bakanlığınızca iki defa ÇED olumlu kararı verilmiştir. 2006 yılında Bakanlığınız tarafından verilen ilk ÇED Olumlu kararına karşı Deştin köylüleri tarafından açılan dava 2015 yılında köylüler lehine sonuçlanmış, 1.ÇED iptal edilmiş ve dava 2016 yılında kesinleşmiştir. İlk ÇED davası sürerken şirketin sahiplerinin de ortak olduğu yeni bir şirket kurularak iptal edilen ÇED'in kopyası ile 2. ÇED süreci başlatılmış ve bu süreç de 2014 yılında Bakanlığınızca ÇED Olumlu kararı verilmesi ile tamamlanmıştır. Akabinde yerel yönetimlerden alınan ruhsatlarla da alanda inşaat çalışmalarının başladığı gözlemlenmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Muğla il sınırları içerisinde ormanlık arazide kaç adet maden ve taş ocağı ruhsatı verilmiştir? Bu veri 2022 yılı itibariyle güncel olarak kaçtır?
-) 2- Muğla'da hali hazırda tehlikeli sınırların üstünde hava kirliliği olduğu bilimsel raporlarda iddia ve ispat edilmektedir. Birbirine yakın bir alanda halen üç termik santral bulunan bir bölgede en kirletici tesislerden biri olarak bilinen çimento fabrikası kurulmasına izin verilmesinin Muğla halkının sağlığı açısından etkileri değerlendirilmiş midir?
- 3- Deştin köylüleri başta olmak üzere bölge halkının onlarca yıl verdiği mücadeleye rağmen ve 2006 yılında verilen ÇED raporu aleyhine açtıkları dava devam ederken, aynı alan ve aynı proje için 2014 yılında yeniden ÇED Raporu verilmesinin nedeni nedir? 2014 yılında verilen ÇED Raporu 2006 yılında aleyhine dava açılan ÇED Raporu'ndan ne farklılık içermektedir? 2014 yılında verilen ÇED Raporu ve sürecinde halkın katılımı sağlanmış mıdır?
- 4- ÇED raporunda tedbir alınacağı ifade edilen muhtemel riskler yer almakta, ancak bu tedbirlerin nasıl alınacağı teknik olarak detaylandırılmamaktadır. Örneğin, klinker soğutma sisteminin bacasına kurulması planlanan Elektrostatik filtre dizaynı hakkında akışkan debisi, sıcaklığı, partikül fraksiyonu, filtre yüzey alanı gibi teknik detaylara yer verilmemiştir. Kömür öğütme ve kurutma prosesinde kullanılacak olan katı yakıt tüketim

kısımında sadece bir yakıt örneği hesaplanmıştır ve hesaplanan yakıt türünün bütün işletme şartlarında kullanılıp kullanılmayacağı belirtilmemiştir. Kullanılacak linyitin kükürt miktarı %5,6 olduğu belirtilmiş, ancak Kükürtdioksit emisyonunun sınır değerleri aşabileceği göz önünde bulundurularak gerekli olan desülfirizasyon sistemi projelendirilmemiştir. Bunun yanında yapılacak dinamit patlatmalarının da bölgedeki yaşam ve tarım alanlarına zarar vermemesi için nasıl tedbirler alınacağı da yer almamaktadır. Bakanlığınızın söz konusu proje ile ilgili dile getirilen bu riskler hakkında şirketin kapsamı belirsiz taahhütleri dışında bir denetim ve tedbir planlaması var mıdır?

- 5- Bahse konu 2014 tarihli ÇED raporunun iptali için Muğla 2. İdare Mahkemesi'nde 2022/140 Esas numarası ile derdest bulunan bir dava bulunmaktadır. Bakanlığınız, Muğla'nın bütün siyasi ve toplumsal odakların karşı olduğunu ifade ettiği bu projede 2014 tarihli ÇED raporunun iptali için gerekli adımları atacak mıdır?

CEVAPLAR

ÇED Yönetmeliğinin Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi Ek-1 Listesinde yer alan projeler ile ilgili olarak Yönetmeliğin 8. maddesi gereğince ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşan bir İnceleme-Değerlendirme Komisyonu teşkil edilmektedir. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) prosedüründe sunulan tüm rapor, dosya ile diğer tüm bilgi ve belgeler bu komisyon tarafından incelenip değerlendirilmekte, Bakanlığımızca da bu komisyon tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmeye göre ÇED Yönetmeliği kapsamında karar verilmektedir.

Muğla İli, Bayır Beldesi, Tekağaçsırtı Mevkiinde, Adoçim Çimento Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından kurulması planlanan Entegre Çimento Fabrikasına ilişkin 06.08.2006 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiş olup, Muğla 1. İdare Mahkemesi'ne bahse konu kararın iptaline yönelik açılan davalar sonucunda ÇED Olumlu Kararı iptal edilmiştir. Akabinde, yatırımcı iptale konu düzeltmeleri yaparak Bakanlığımızın 2009/7 sayılı Genelgesi kapsamında başvuru yapmak istemiş, bahse konu talep Bakanlığımızca reddedilerek ÇED süreci "Halkın Katılımı Toplantısı" yapılacak şekilde yeniden başlatılmıştır.

Ayrıca, ÇED sürecine halkın katılımını sağlamak, proje hakkında bilgilendirmek, görüş ve önerilerini almak amacıyla Muğla İli, Bayır Beldesi, Pınarbaşı Mahallesi Belediye Düğün Salonunda 23.12.2010 tarihinde gerçekleştirilen Halkın Katılımı Toplantısına gerek ilgili kurum/kuruluşların gerekse sivil toplum örgütleri üyeleri ve yöre halkının yüksek katılımı olmuştur.

Proje için ÇED Yönetmeliğinin 8. maddesi uyarınca, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Muğla Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Halk Sağlığı İl Müdürlüğü, İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği, Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü), Muğla Belediye Başkanlığı, Yatağan Belediye Başkanlığı, Bayır Belediye Başkanlığı ve Bozarmut Belediye Başkanlığının da içinde bulunduğu bir komisyon

oluşturulmuştur. Komisyon üyesi kurumlar kendi mevzuatları kapsamında projeyi değerlendirmiş ve projenin gerçekleştirilmesinde sakınca bulunmadığını bildirmiş olup, Başlatılan süreçte yapılan incelemeler ve alınan kurum görüşleri doğrultusunda kurulması planlanan Entegre Çimento Fabrikası ve Hammadde Ocakları" projesi hakkında Bakanlığımızca 31/12/2014 tarihinde ÇED Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı" verilmiştir.

Proje ile ilgili olarak ÇED Yönetmeliğinin 8. maddesi (5) bendi, 9. maddesi (1) bendi (a) fıkrası ile (2) bendi, 11. maddesi (3) bendi, 14. maddesi (1) ve (3) bendleri uyarınca mevzuatta belirlenen ÇED sürecine ilişkin tüm duyurular yapılmış olup ÇED Olumlu kararı ve bu karara esas Nihai ÇED Raporu da <https://eced-duyuru.csb.gov.tr/eced-prod/duyurular.xhtml> sayfasında karar tarihinden bugüne kadar süresiz olarak yayımlanmaktadır.

ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı" bir projede faaliyete başlanması için gerekli, ancak yeterli olmayıp mer'i mevzuat uyarınca ilgili kurum ve kuruluşlardan izin onay ve/veya ruhsat alınmadan yatırıma başlanması mümkün değildir.

Bahse konu projeye ait Nihai ÇED Raporunda; Proje kapsamında, döner fırın bacası için kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve karbonmonoksit (CO) emisyonları kütleli debileri, sürekli yazıcı bir ölçüm cihazı ile donatılacak ve değerler sürekli izleneceği, tesisten kaynaklanan kütleli debinin belirlenebilmesi için hacimsel debinin de sürekli ölçüleceği, bu kapsamda döner fırın bacası, toz emisyonunu sürekli ölçüp kaydeden bir ölçüm cihazı ile donatılacağı ve hacimsel debilerin de sürekli ölçüleceği belirtilmiştir.

Ayrıca, 12.10.2011 tarihli ve 28082 sayılı Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri Tebliği doğrultusunda tesisin emisyon kaynaklarından yapılan sürekli ölçümlere ilişkin online izleme yapılabilecek olup proje esas Nihai ÇED Raporu için yapılan çalışmalar kapsamında Hava Kalitesi Dağılım Modellemesi Raporu hazırlanmıştır.

İnsan ve çevre sağlığının korunması için tesis veya faaliyetlerin çalışmaya başlamasından, sona erdirilmesine kadar olan süreçte Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan yönetmeliklere uyulup uyulmadığı denetlenmektedir.

31/12/2014 tarihli Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararının iptali istemiyle Muğla 2. İdare Mahkemesi'nin E.2022/140 esasına kayden dava açılmış olup, hukuki süreç devam etmektedir

Muğla ili sınırları içerisinde ormanlık arazide kaç adet maden ve taş ocağı ruhsatı verildiği hususuna ait bilginin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.